

1. Bereik van de drie sectoren (Cultuur, Jeugd en Onderwijs)

Van bij de aanvang van ENCE CO₇ was duidelijk dat een sterke rol was weggelegd voor het bestaande netwerk binnen de regio, in het bijzonder het **lokale en regionale culturele professionele veld** met de cultuurdiensten, cultuurcentra, bibliotheken, musea, archiefdiensten, ... De banden met deze spelers werden bestendigd en versterkt (o.a. CC Ieper Het Perron). Vertegenwoordigers van de culturele sector werden (net als de jeugd- en onderwijssector) betrokken bij de uitwerking van het beleid van ENCE CO₇ (o.a. deelname stuurgroep). Tijdens overlegmomenten binnen de reguliere werking van CO₇ werd gerapporteerd en werden concrete acties uitgewerkt (o.a. Boekenkaftdag i.s.m. Biblio₇). Verschillende samenwerkingen werden opgezet (o.a. schoolproject 'Herinneringen voor de toekomst' i.s.m. gemeentearchief Vleteren, 'De Grote Oorlog door kinderen' i.s.m. Kidscam, de West-Vlaamse erfgoedcellen en Provincie West-Vlaanderen).

Projectmatig werd er samengewerkt met **galerieën** (o.a. De Queeste Watou - 'Cultuur in de klas' met VBS De Kleine Prins), **Muziekcentrum 't Folk Dranouter** en **Kunstenfestival Watou** (o.a. deelname Kunstendag voor Kinderen). Lokaal **artistiek talent** werd aangesproken (o.a. jonge illustratoren op Boekenkaftdag, lesgevers tijdens Praktijkdag). Het bereik van **socio-culturele verenigingen en amateurkunstenaars** was beperkt. In de gemeente Vleteren werden initiatieven genomen door de cultuurraad (o.a. deelname Kunstendag voor Kinderen). Ook particuliere initiatieven zoals **De Kinderbrouwerij** in Reningelst kenden een groeiend aanbod (o.a. familievoorstellingen).

Doorheen de drie werkjaren is sterk ingezet op **duurzame contacten met het onderwijs**. Hiertoe werden verschillende stappen gezet. Enerzijds het uitwerken van een ondersteuningsaanbod voor het onderwijs (o.a. ontwikkeling educatieve pakketten, vormingsmomenten), anderzijds een directe communicatie met de scholen (o.a. periodieke digitale nieuwsbrief, publicatie van folder 'Cultuur in de klas' en voorstelling hiervan in de scholen zelf). Ook samenwerking met het onderwijs in het project Kunstacademie Poperinge en de Brede Schoolwerking (van dé Academie Ieper) werd verder uitgebouwd. De focus lag op het basisonderwijs, maar ook het **secundair** werd deels bereikt (o.a. Kamishibai-project, ondersteuning educatief pakket Langemarck mythe). Het project Kunstacademie zal in schooljaar 2015-2016 voor het eerst in het secundair onderwijs plaatsvinden. Met het CLB werden geen contacten georganiseerd. In 2014 werd de werking van ENCE CO₇ voorgesteld aan de studenten van de opleiding 'Erfgoed en Onderwijs' (VIVES Tielt).

Met lokale **jeugddiensten, jeugdhuizen en particuliere initiatieven** als Hypnoiz (concertwerking onder JOC Ieper) (deelname Gezinsmarkt Poperinge) werd verder projectmatig samengewerkt. De expertise van deze organisaties vormde de basis voor de uitwerking van een visietekst jongerencultuur in de Westhoek, waar o.a. de gebiedswerking **Jeugd Westhoek** van de Provincie West-Vlaanderen mee vorm aan heeft gegeven. De acties

CO₇ is het samenwerkingsverband voor cultuur, erfgoed en archeologie tussen de gemeenten Heuvelland, Ieper, Langemark-Poelkapelle, Mesen, Poperinge, Vleteren en Zonnebeke.

Maatschappelijke zetel
+ contactadres:
Stadhuis Poperinge
Grote Markt 1
B-8970 Poperinge
ondernemingsnummer:
0877.372.225

van het ENCE hebben geen directe samenwerkingen met de jeugdverenigingen teweegebracht.

De bestaande contacten met VormingPlus (o.a. CO₇, bibliotheken uit de regio) werden ingezet in functie van een cultuureducatief aanbod voor **volwassenen**. Er werden vanuit ENCE CO₇ geen specifieke acties ondernomen om een nieuw aanbod voor deze doelgroep te creëren.

We kunnen concluderen dat het bestaand netwerk in de culturele sector werd versterkt. Er werd prioritair ingezet op banden met de onderwijssector, hierdoor werden specifieke subgroepen in voornamelijk de jeugdsector minder bereikt. De betrokkenheid en vertegenwoordiging van de sectoren binnen het netwerk kan afgelezen worden in: de overlegstructuur, de activiteiten en de (pilot)projecten.

2. Afstemming met (de werking van) ACCE en Canon Cultuurcel

Het adviseren, inhoudelijk vormgeven en communiceren van bestaande/nieuwe cultuureducatieve projecten werd georganiseerd in functie van acties en thema's die op Vlaams niveau naar voren geschoven waren: o.a. 'SPREEK(k)uur', Kunstendag voor Kinderen, Jaar van het (Voor)lezen.

In het najaar van 2013 hebben de bibliotheken ingezet op vorming over voorlezen en leesbevordering n.a.v. **Jaar van het voorlezen**. De bibliotheken hebben het vormingsaanbod gebundeld, afgestemd en regionaal gecommuniceerd. Deelname aan de **Kunstendag voor Kinderen** werd gestimuleerd. Om de kwaliteit en professionaliteit te waarborgen werd in 2013 en 2014 voorzien in financiële ondersteuning van externe begeleiders. CO₇ staat in voor de regionale communicatie. Er werd een folder gemaakt met de activiteiten in de regio, die o.a. via de boekentas bij alle kinderen uit de regio werd verspreid (totale oplage van 7.000 exemplaren). Het **laagdrempelige maar kwalitatieve aanbod**, de insteek vanuit het **verenigingsleven** en de **intergemeentelijke ondersteuning** vormen de sterktes van deze actie.

In oktober 2013 lanceerde CANON Cultuurcel samen met CultuurNet Vlaanderen **Cultuurkuur.be**. Vanuit het ENCE werd hier extra aandacht aan besteed bij de cultuureducatieve spelers in de regio (o.a. in de digitale nieuwsbrief, in de folder 'Cultuur in de klas', oproep naar aanbieders om in te voeren in april 2014, promotie bij de scholen in juni 2014 en juni 2015). Op de Praktijkdag 'Cultuur in de klas' op 19 oktober 2015 (voor leerkrachten en directies uit het kleuter- en het basisonderwijs) is **Canon Cultuurcel** uitgenodigd. Op de infomarkt zal het ondersteuningsaanbod van dynamo3 worden toegelicht.

Tot slot willen we de permanente opvolging van de ontwikkelingen op het gebied van cultuureducatie (in Vlaanderen) vermelden. Hiertoe werden de nodige **overleg-, info- en vormingsmomenten** bijgewoond en worden de nieuwsbrieven van CANON Cultuurcel, Zelfevaluatie ENCE CO₇ 2012-2015

CO₇ is het samenwerkingsverband voor cultuur, erfgoed en archeologie tussen de gemeenten Heuvelland, Ieper, Langemark-Poelkapelle, Mesen, Poperinge, Vleteren en Zonnebeke.

Maatschappelijke zetel + contactadres:
Stadhuis Poperinge
Grote Markt 1
B-8970 Poperinge
ondernemingsnummer:
0877.372.225

www.co7.be

Vitamine C en collega-ENCE's opgevolgd. Er was een actieve inbreng op de **overlegmomenten met de ENCE's** en de **Inspiratiedag** en -avond 'Lokaal cultuureducatiebeleid' (Antwerpen, 2013). Isabelle Verstraete (CC Ieper) volgde het overleg op van de **collegagroep Jeugd van LOCUS**.

3. Realisatie van de doelstellingen uit de projectoproep (opbouw en uitwisseling van expertise enerzijds en de afstemming van vraag en aanbod anderzijds)

In het aanvraagdossier van ENCE CO₇ werd gewezen op het plattelandsgebied van de Zuidelijke Westhoek (en bij uitbreiding de hele Westhoek). De belangrijkste factor is dat er **erg weinig professionele spelers** op het vlak van cultuureducatie aanwezig zijn. Waar in een stedelijke context eerder sprake is van overleg, afstemming en communicatie van het aanbod, vertrokken we met ENCE CO₇ vanuit de opdracht om een **duurzaam cultuuraanbod te stimuleren** en door het versterken van de bestaande **expertise** en het ondersteunen van samenwerkingsinitiatieven. Er is in de regio een traditie van samenwerken die een sterke tendens blijft kennen.

In de periode 2013-2014 is het aantal cultuureducatieve spelers niet gegroeid. Toch zien we dat enkele culturele spelers in de regio de voorbije jaren een **sterke ontwikkeling in hun cultuureducatief aanbod** hebben gekend. **CC Ieper Het Perron** werkte aan een kwalitatief aanbod schoolvoorstellingen en familievoorstellingen. Hierbij is ook aandacht voor aanvullende randactiviteiten in samenwerking met de lokale jeugddienst (speelpleinwerking). Een goede communicatie met de scholen was cruciaal. Deze Ieperse dynamiek zal zich de komende jaren verderzetten en straalt uit in de regio (o.a. verdere samenwerking met GC Ghybe Poperinge).

Bepalend was de inzet op meer **ontmoeting, overleg en afstemming** tussen de spelers uit de drie sectoren. Het overleg versterkte (de banden tussen) de spelers zodat nieuwe acties en initiatieven vanuit het netwerk konden groeien. Naast het periodiek overleg op regioniveau (o.a. stuurgroep ENCE, overleg projectgroepen) kwam er ook meer vraag naar **afstemming en samenwerking op vlak van cultuureducatie op lokaal niveau**. In Poperinge bijvoorbeeld wordt het maandelijks cultuuroverleg ingezet om o.a. het vormingsaanbod op elkaar af te stemmen.

De organisatie van **vormingsmomenten** was belangrijk voor de opbouw van expertise op het gebied van cultuureducatie. Aanvullend werd **externe expertise** naar de regio gehaald (o.a. De Veerman voor inhoudelijke ondersteuning Praktijkdag, Casa Blanca voor de ontwikkeling van educatieve pakketten, MUS-E en Kidscam voor educatieve projecten, lesgevers voor vormingsmomenten).

ENCE CO₇ is er de afgelopen schooljaren in geslaagd om een goede balans te vinden tussen de opbouw en uitwisseling van expertise enerzijds en de afstemming van vraag en aanbod anderzijds. In de startperiode stond de opbouw en de uitwisseling van expertise centraal (o.a. Startdag, vormingsmomenten, draaiboek Start to Game, visietekst Jeugd in de Westhoek). Gaandeweg werd de focus verlegd naar het aanbod. Overleg, samenwerking en de uitbouw

CO₇ is het samenwerkingsverband voor cultuur, erfgoed en archeologie tussen de gemeenten Heuvelland, Ieper, Langemark-Poelkapelle, Mesen, Poperinge, Vleteren en Zonnebeke.

Maatschappelijke zetel
+ contactadres:
Stadhuis Poperinge
Grote Markt 1
B-8970 Poperinge
ondernemingsnummer:
0877.372.225

van een ondersteuningsbeleid waren hierin cruciaal. De organisatie van de Praktijkdag 'Cultuur in de klas' op 19 oktober 2015 illustreert dit: gegroeid vanuit samenwerking en expertise van verschillende spelers, aanbod gebaseerd op concrete vragen en noden, moment van expertiseopbouw en – uitwisseling.

4. Goede praktijken

Het **overleg op regelmatige basis** met de stuurgroep cultuureducatie vormde een goede basis om de krijtlijnen uit te zetten van het cultuureducatief aanbod en dit vanuit concrete noden en vragen in de regio.

Om de onderwijssector te bereiken werd ingezet op **persoonlijke contacten** en **projectmatige samenwerking**.

Nieuwe initiatieven in de regio (o.a. Boekenkaftdag (sinds 2014) en Kunstendag voor Kinderen (sinds 2013)) worden gewaardeerd omwille van hun **organisatorische haalbaarheid** (voor de aanbieders) en het **drempelverlagend** karakter (mogelijkheid om nieuw/ander publiek te bereiken). Dit werd ondersteund door een brede **communicatie** van dergelijke activiteiten **via de scholen** in de regio.

Het uitwerken van een ondersteuningsaanbod waarin naast advisering ook ruimte is voor **financiële ondersteuning** (o.a. projectsubsidie 'Cultuur in de klas') biedt kansen om samenwerkingsinitiatieven in de regio te detecteren. Het voeren van een impulsbeleid biedt organisatoren de kans om te experimenteren met **nieuwe werkvormen** (o.a. ontwikkeling van cultuurkampen).

Vormingsmomenten waren zeer populair, zowel bij leerkrachten als onthaalouders. We verwachten op de Praktijkdag 'Cultuur in de klas' ca. 250 leerkrachten. Dit werd ondersteund door een **gerichte tijdige communicatie** (o.a. uitbreiden adressenbestand met mailgegevens scholen/leerkrachten, onthaalouders).

Regio's zijn geen eilanden. Er is een voortdurende wisselwerking met omliggende gebieden en andere schaalniveaus dit zowel op beleidsmatig als op projectmatig vlak. ENCE CO₇ hield de vinger aan de pols bij de ontwikkelingen op **Westhoek**-niveau. Directe contacten (o.a. met het intergemeentelijke samenwerkingsverband Achthoek), projectmatige samenwerkingen (o.a. met de Provincie West-Vlaanderen), gezamenlijke communicatie (o.a. vrijetijdsaanbod in de Westhoek) en overleg met de Gebiedsgerichte werking cultuur/jeugd (Westhoek) van de Provincie West-Vlaanderen bestendigden dit.

CO₇ is het samenwerkingsverband voor cultuur, erfgoed en archeologie tussen de gemeenten Heuvelland, Ieper, Langemark-Poelkapelle, Mesen, Poperinge, Vleteren en Zonnebeke.

Maatschappelijke zetel
+ contactadres:
Stadhuis Poperinge
Grote Markt 1
B-8970 Poperinge
ondernemingsnummer:
0877.372.225

www.co7.be

5. Gemiste kansen

De samenwerking met het **HumuZ (ENCE regio Kortrijk)** is beperkt gerealiseerd. De verschillende dynamieken binnen de netwerken liggen aan de basis hiervan. ENCE CO₇ leerde van goede praktijken van Kortrijk (o.a. het educatief pakket 'De Straat van Kaat', gebruik van de leidraad opstarten lokaal overleg cultuureducatie, vorming ICQ) maar zette onvoldoende in op een gestructureerd overleg.

De **beperkte respons** op de organisatie van **praktijktafels en praktijkbezoeken** (o.a. ABC-huis Brussel (5), ArHus Roeselare(16)) heeft er toe geleid dat hier minder werd op ingezet. Redenen hiervan kunnen zijn: te late communicatie volgens planning onderwijs, aanbod onvoldoende duidelijk, tijdens de schooluren, ... Toch waren de reacties van de deelnemers positief.

6. Beste resultaat/ effect in de regio

Het begrip cultuureducatie heeft de afgelopen drie jaren in de CO₇-regio een **gezicht** gekregen. We kunnen stellen dat er een sterker bewustzijn gegroeid is en het belang van een cultuureducatief aanbod, zowel voor jongeren als volwassenen, is toegenomen. Er werd hierbij ingezet op een **draagvlak** voor cultuureducatie zowel bij de aanbieders (o.a. culturele spelers), de gebruikers (o.a. scholen, gezinnen) als bij de beleidsmakers (op politiek niveau). Dit weerspiegelt zich onder meer in het **groeïend kwalitatief aanbod** van verschillende spelers (o.a. CC Ieper Het Perron, bibliotheken, archieven, CO₇, scholenaanbod gemeenten, ...) waarin zowel **kunsteducatie, mediaeducatie, literatuureducatie als erfgoededucatie** aanbod komen.

De beperkte middelen (financieel, personeelsmatig) van ENCE CO₇ hebben de partners binnen het netwerk er toe aangezet om een sterk **engagement** te nemen. Hierbij lag de focus op een aanbod gebaseerd op **reële noden en behoeften**. De grootste troef van de samenwerking met lokale partners is dat deze ervaringen diep kunnen verankeren in de regio en de basis vormen voor een **duurzaam beleid**. ENCE CO₇ heeft ernaar gestreefd om een werking op te zetten die van onderuit groeit.

De ambitie om vanuit ENCE CO₇ een aanspreekpunt te zijn voor cultuureducatie in de regio is gerealiseerd (o.a. regelmatige communicatie, ondersteuningsbeleid, samenbrengen van partners, ...). ENCE CO₇ heeft een brugfunctie vervuld tussen enerzijds aanbieders en scholen en anderzijds lokale en regionale spelers.

CO₇ is het samenwerkingsverband voor cultuur, erfgoed en archeologie tussen de gemeenten Heuvelland, Ieper, Langemark-Poelkapelle, Mesen, Poperinge, Vleteren en Zonnebeke.

Maatschappelijke zetel
+ contactadres:
Stadhuis Poperinge
Grote Markt 1
B-8970 Poperinge
ondernemingsnummer:
0877.372.225

www.co7.be

7. Impulsen en praktijken die wegvallen zonder ENCE-subsidiëring

De financiële ondersteuning van het ENCE CO₇ heeft het mogelijk gemaakt om in het relatief korte tijdsbestek van drie schooljaren een **inhaalbeweging** te doen op cultuureducatief vlak, in het bijzonder op het vlak van aanbod en communicatie. Rekening houdend met de terugvallende middelen (in alle sectoren) verwachten we dat **vernieuwende projecten** en **investeringen** de komende jaren moeilijker (en minder snel) binnen de eigen werking gerealiseerd kunnen worden. We denken hierbij o.a. aan **financieel zware projecten** zoals de Praktijkdag of het Kunstenbad/Brede Schoolwerking, die binnenkort grotendeels op gemeentelijke ondersteuning terugvallen.

8. Blijvende noden en tekortkomingen

Er moet **blijvend ingezet worden op een netwerk** dat de sectoren van de verstrekkers van receptief aanbod (bijvoorbeeld: cultuur/gemeenschapscentrum) en de sectoren van de cultuureducatieve werking op school (bijvoorbeeld: DKO) en in de vrije tijd (bijvoorbeeld: bibliotheek) samen brengt. Het receptief aanbod in de regio kan een directe aanleiding geven om er een cultuureducatieve werking aan te koppelen (via workshops, kunsteducatieve bezoeken, spelen, ...). We geloven dat dit een unieke wisselwerking op gang brengt die een jonge muzische generatie opvoedt met cultuur en zo uitgroeit tot een **meer actief participerende bevolking**.

Er wordt aandacht gevraagd voor de **doelgroepen die de voorbije jaren minder sterk betrokken werden** (o.a. volwassenen, leerlingen secundair onderwijs, verenigingsleven, jeugdbewegingen, speelpleinwerking...). Om bruggen te slaan tussen de schoolse context en de vrijetijdscontext is een nauwer overleg en samenwerking met de welzijnssector (o.a. buurtwerking, netwerk opvoedingsondersteuning) aangewezen.

Projectmatige samenwerking tussen de sectoren blijft de aangewezen manier om op maat van de regio een cultuureducatief aanbod in de Zuidelijke Westhoek te realiseren. Een uniform beleid voor de regio blijft moeilijk realiseerbaar gezien de verschillende lokale dynamieken.

Als **netwerkorganisatie** kan CO₇ verder een (regie)rol blijven spelen en enkele acties binnen de reguliere werking integreren (o.a. periodiek overleg, digitale nieuwsbrief cultuureducatie, jaarlijkse folder 'Cultuur in de klas', coördinatie Kunstendag voor Kinderen, aanbod erfgoededucatie). In de bespreking van de opmaak van de actieplannen 2016 zal verder uitgeklaard worden wie welke rol kan opnemen.

Er is een blijvende vraag naar periodiek overleg, coördinatie, samenwerking en communicatie op het gebied van cultuureducatie. Het blijft de ambitie om via het netwerk een blijvende en wederkerige werking op poten te zetten voor de regio en dit in samenwerking met de verschillende spelers en in afstemming met de bestaande initiatieven in de regio.

CO₇ is het samenwerkingsverband voor cultuur, erfgoed en archeologie tussen de gemeenten Heuvelland, Ieper, Langemark-Poelkapelle, Mesen, Poperinge, Vleteren en Zonnebeke.

Maatschappelijke zetel
+ contactadres:
Stadhuis Poperinge
Grote Markt 1
B-8970 Poperinge
ondernemingsnummer:
0877.372.225